

Fundusze Europejskie

Pomoc publiczna w działaniu

2.6 Odnawialne źródła energii

10.6 Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

DEFINICJA POMOCY PUBLICZNEJ

Ogólny **ZAKAZ UDZIELANIA** pomocy publicznej wynika z art. 107 ust. 1 TFUE

Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka **pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych** w jakiegokolwiek formie, która **zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji** poprzez sprzyjanie niektórym **przedsiębiorstwom** lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim **wpływa na wymianę handlową** między Państwami Członkowskimi.

DEFINICJA POMOCY PUBLICZNEJ

Ogólny **ZAKAZ UDZIELANIA** pomocy publicznej – wyjątki

1. Pomoc indywidualna → **NOTYFIKACJA**.

2. Pomoc dopuszczalna zwolniona z obowiązku **NOTYFIKACJI**

- GBER – Rozporządzenie Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za **zgodne z rynkiem wewnętrznym** w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu,
- Pomoc de minimis.

Przesłanki wystąpienia – test pomocy publicznej

Pomoc publiczna wystąpi, gdy odpowiedzi na wszystkie pytania będą twierdzące

- Czy wnioskodawca jest przedsiębiorcą w rozumieniu funkcjonalnym (wykorzystuje produkty projektu do działalności o charakterze gospodarczym)?
- Czy transfer zasobów przypisywalny władzy publicznej jest selektywny – tzn. uprzywilejowuje określone podmioty lub wytwarzanie określonych dóbr?
- Czy transfer skutkuje przysporzeniem na rzecz określonego podmiotu, na warunkach korzystniejszych niż rynkowe?
- Czy w efekcie tego transferu występuje lub może wystąpić zakłócenie konkurencji?
- Czy transfer wpływa na wymianę handlową między krajami członkowskimi?

Przesłanki wystąpienia – test pomocy publicznej

Przy dokonywaniu analizy w/w przesłanek opieraj się na:

- Przyjętym przez Komisję Europejską komunikacie „Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej” (dalej jako Zawiadomienie Komisji)
- Orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz praktyce decyzyjnej Komisji Europejskiej

Zapoznaj się z zapisami:

- Instrukcji do załącznika 4.c – będzie to załącznik oznaczony jako 4.c.1
- Przewodnika dla beneficjentów FE SL 2021-2027

Możliwe podstawy prawne udzielenia pomocy

Pomoc może być udzielona w szczególności na:

- Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 11 grudnia 2022 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów na lata 2021–2027 (Dz. U. z 2022 r., poz. 2693 z **późn. zm.**) – art. 41 GBER
- Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 7 listopada 2023 r. sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na remediację szkód wyrządzonych środowisku, rekultywację zdegradowanych siedlisk przyrodniczych i ekosystemów, ochronę lub odbudowę bioróżnorodności lub ekosystemów oraz wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej w ramach regionalnych programów na lata 2021–2027 – art. 45 GBER

Możliwe podstawy prawne udzielenia pomocy

Pomoc może być udzielona w szczególności na:

- Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywne gospodarowanie zasobami i wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym w ramach regionalnych programów na lata 2021–2027 – art. 47 GBER
- Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 29 września 2022 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów na lata 2021–2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2062) – ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis

Art. 41 Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, propagowanie wodoru odnawialnego i wysokosprawnej kogeneracji

- Całościowa zmiana przepisów. Dodatkowe wsparcie dla magazynów energii pochodzącej z instalacji OZE;
- Część związana z magazynowaniem musi odbierać co najmniej 75 % energii z bezpośrednio podłączonej instalacji wytwarzania energii z OZE w skali roku (dotyczy energii elektrycznej i ciepłej);
- Za koszty kwalifikowalne uznaje się całkowity koszt inwestycji;
- Intensywność pomocy nie może przekraczać:
 - a) 45 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku inwestycji w produkcję odnawialnych źródeł energii [...]
 - b) 30 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku każdej innej inwestycji objętej niniejszym artykułem
- + bonusy za MŚP (20% małe przedsiębiorstwa, 10% średnie przedsiębiorstwa);
- Brak premii 15% za woj. śląskie!!
- **Progi notyfikacji:** pomoc inwestycyjna na ochronę środowiska, o ile nie określono inaczej: 30 mln EUR na przedsiębiorstwo na projekt inwestycyjny **(jeśli w projekcie tylko magazyn to...)**

Art. 47 Pomoc inwestycyjna na efektywne gospodarowanie zasobami i wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym

- Pomoc **nie może stanowić zachęty** do wytwarzania odpadów ani do większego wykorzystywania zasobów;
- Kosztami kwalifikowalnymi są **dodatkowe koszty inwestycji** określone przez porównanie całkowitych kosztów inwestycji w ramach projektu z kosztami projektu lub działania mniej przyjaznego dla środowiska (**scenariusze alternatywne!**);
- Intensywność pomocy nie może przekraczać **40 %** kosztów kwalifikowalnych + bonusy za MŚP (20% małe przedsiębiorstwa, 10% średnie przedsiębiorstwa) + bonus 15% (województwo śląskie);
- **Progi notyfikacji:** pomoc inwestycyjna na ochronę środowiska, o ile nie określono inaczej: 30 mln EUR na przedsiębiorstwo na projekt inwestycyjny

Art. 45 Pomoc inwestycyjna na remediację, rekultywację, ochronę/odbudowę bioróżnorodności, rozwiązania w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej

- **Nie ma zastosowania** do pomocy mającej na celu naprawienie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe, takie jak trzęsienia ziemi, lawiny, osuwiska, powodzie, tornada, huragany, erupcje wulkaniczne i pożary roślinności z przyczyn naturalnych;
- **Nie ma zastosowania** do pomocy na remediację lub rekultywację w następstwie likwidacji elektrowni i działalności górniczej lub wydobywczej;
- Kosztami kwalifikowalnymi są koszty prac remediacyjnych lub rekultywacyjnych pomniejszone o wzrost wartości gruntu lub nieruchomości;
- Intensywność pomocy nie może przekraczać: 100 % kosztów kwalifikowalnych (remediacja szkód wyrządzonych środowisku lub rekultywacja siedlisk przyrodniczych i ekosystemów) lub 70 % kosztów kwalifikowalnych (ochrona lub odbudowa bioróżnorodności oraz rozwiązania oparte na zasobach przyrody w celu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej);
- + bonusy za MŚP (20% małe przedsiębiorstwa, 10% średnie przedsiębiorstwa);
- **Progi notyfikacji:** pomoc inwestycyjna na ochronę środowiska, o ile nie określono inaczej: 30 mln EUR na przedsiębiorstwo na projekt inwestycyjny

Pomoc de minimis

- Pomocą de minimis jest pomoc, która ze względu na niewielką wartość **nie wpływa na wymianę gospodarczą między krajami członkowskimi i/lub nie zakłóca konkurencji.**
- Z formalnego punktu widzenia **pomoc de minimis nie jest pomocą publiczną.**
- Najważniejszym warunkiem jest limit wartości dozwolonej pomocy określony w Rozporządzeniu na poziomie **200 000 euro na 3 lata** (100 000 w sektorze drogowego transportu towarów).
- Limit mierzy się na jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 2 ust. 2 rozporządzenia 1407/2013.

Działalność na rynku wytwarzania energii

Wytwarzanie energii elektrycznej i wprowadzanie jej do sieci z możliwością bezgotówkowego rozliczania nadwyżek, czy też ich sprzedaży, **stanowi działalność gospodarczą** w rozumieniu przepisów unijnych, ponieważ stanowi oferowanie towaru (energii) na rynku.

Działalność na rynku wytwarzania energii

Zgodnie z interpretacjami KE w zakresie stosowania pkt 207 Zawiadomienia dopuszczalne jest uznanie wprowadzania do sieci wyprodukowanej energii elektrycznej za działalność pomocniczą (tj. niegospodarczą na potrzeby stosowania zasad pomocy publicznej), jeżeli:

- główna działalność podmiotu ma charakter niegospodarczy (np. osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej, jednostki administracji publicznej); oraz
- energia jest zużywana głównie na potrzeby własne podmiotu, tj. maksymalnie 20% ilości energii wytworzonej w danej instalacji nie jest zużywane przez podmiot na potrzeby własne; oraz
- rozmiar (zdolność wytwórcza) instalacji nie przekracza realnego zapotrzebowania podmiotu na energię elektryczną.

Działalność pomocnicza – instalacje off-grid i pozostały zakres

Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, pkt 207

- Infrastruktura jest wykorzystywana prawie wyłącznie do celów działalności niegospodarczej, np. szkoła w ramach publicznego systemu oświaty;
- Działalność gospodarcza jest bezpośrednio powiązana z eksploatacją infrastruktury niegospodarczej lub jest konieczna do eksploatacji infrastruktury niegospodarczej lub jest nieodłącznie związana z podstawowym wykorzystaniem o charakterze niegospodarczym;
- Działalność gospodarcza pochłania takie same nakłady jak podstawowa działalność o charakterze niegospodarczym, takie jak materiały, sprzęt, siła robocza lub aktywa trwałe (ta sama przestrzeń jest wykorzystywana do działalności niegospodarczej i pomocniczej gospodarczej);

Działalność pomocnicza – instalacje off-grid i pozostały zakres

- Działalność gospodarcza musi mieć ograniczony zakres, w odniesieniu do wydajności infrastruktury – wydajność przydzielana co roku na taką działalność nie przekracza 20 % całkowitej rocznej wydajności infrastruktury. Wskaźnik, który będzie wykorzystywany do wyliczenia w/w proporcji powinien być weryfikowalny i niezmienny przez cały okres monitorowania wykorzystania przedmiotu projektu;
- Należy wyeliminować ryzyko subsydiowania skrośnego (punkt 206 Zawiadomienia KE). W tym celu należy stosować wyraźną odrębności rachunkową oraz przypisywanie kosztów i przychodów w odpowiedni sposób;

Monitorowanie wykorzystywania wytworzonej w ramach projektu infrastruktury odbywa się przez cały okres amortyzacji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, a nie tylko okres trwałości.

Przy łącznym spełnieniu wskazanych warunków,, można wykluczyć występowanie pomocy publicznej/pomocy de minimis.

Beneficjent funduszowy, beneficjent pomocy

- Należy rozróżniać beneficjenta w rozumieniu regulacji funduszowych oraz beneficjenta w rozumieniu regulacji z zakresu pomocy publicznej/pomocy de minimis.
- Beneficjent funduszowy to podmiot, który jest uprawniony do aplikowania o środki w ramach EFRR i FST.
- Beneficjent pomocy publicznej i/lub pomocy de minimis to podmiot, który ze wsparcia ze środków unijnych czerpie bezpośrednio korzyści. Beneficjent funduszowy może być jednocześnie beneficjentem pomocy, ale nie musi.
- W przypadku projektu partnerskiego podmiotem uprawnionym do otrzymania pomocy publicznej jest beneficjent będący partnerem wiodącym i nie jest możliwe udzielanie pomocy pozostałym partnerom.

Poziomy pomocy publicznej / pomocy de minimis

- Pomoc publiczna w ramach Rozporządzenia Komisji nr 651/2014 = pomoc na poziomie właściciela infrastruktury.
- Pomoc musi być przejrzysta, za jaką można uznać wyłącznie pomoc przyznawaną na poziomie właściciela/inwestora infrastruktury. Jej dalsze przetransferowywanie na kolejne poziomy, tzn. poziom operatora i użytkowników końcowych może nie mieć charakteru przejrzystego.
- Aby wykluczyć występowanie pomocy publicznej na poziomie operatora, udostępnienie/przekazanie infrastruktury musi nastąpić po cenie rynkowej.

Poziomy pomocy publicznej / pomocy de minimis

- Ograniczenie udzielenia pomocy publicznej przez beneficjenta na kolejnych poziomach wynika z brzmienia definicji tego podmiotu zawartej w art. 2 pkt 9 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 – NIE DOTYCZY TO POMOCY DE MINIS

„beneficjent” oznacza:

C) w kontekście programów pomocy państwa – przedsiębiorstwo, które otrzymuje pomoc;

D) w kontekście pomocy *de minimis* udzielanej zgodnie z rozporządzeniami Komisji (UE) nr 1407/2013(37) lub (UE) nr 717/2014(38) państwo członkowskie może zdecydować, że beneficjentem do celów niniejszego rozporządzenia jest podmiot udzielający pomocy, w przypadku gdy jest on odpowiedzialny za inicjowanie operacji lub za inicjowanie i wdrażanie operacji;

Koszty pośrednie

- Jeśli w projekcie wystąpi pomoc publiczna/pomoc de minimis = koszty pośrednie powinny być objęte pomocą de minimis do dostępnego limitu;
- Projekt z częściową pomocą = jedna z poniższych opcji:
 - przypisanie pomocy de minimis do wielkości dofinansowania do kosztów pośrednich zgodnie z posiadanym limitem;
 - ustalenie wielkości dofinansowania do kosztów pośrednich, obejmujących jedynie część wydatków bezpośrednich nieobjętą pomocą oraz tym samym nieobejmowanie tego dofinansowania pomocą de minimis, oraz opisanie tej sytuacji (w tym wyliczenia) w ramach opisu zadania: Koszty pośrednie.
- **Jeśli wnioskodawca jest JST:** Gmina/Miasto prowadzi działalność gospodarczą za pośrednictwem swojego urzędu, dlatego pomoc de minimis na dofinansowanie kosztów pośrednich będzie sprawozdawana na Urząd Gminy/Miasta.

Pomoc publiczna w projektach grantowych/parasolowych

Pomoc publiczna na I poziomie = Urząd Marszałkowski udziela pomocy publicznej beneficjentowi – zasady jak wskazano w poprzednich slajdach

Brak pomocy publicznej na I poziomie → warunki:

- Beneficjent w całości przekazuje korzyści Mieszkańcom/Grantobiorcom → przesłanka wystąpienia korzyści nie jest spełniona.
- Beneficjent będzie przedsiębiorstwem w rozumieniu funkcjonalnym, przesłanka zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej również będzie spełniona.

Pomoc publiczna w projektach grantowych/parasolowych

Pomoc publiczna na II poziomie = Beneficjent udziela pomocy de minimis Grantobiorcom/Mieszkańcom:

- Regulacje w tym zakresie powinny znaleźć się w regulaminie udzielania grantów/przekazania instalacji Mieszkańcowi oraz w umowie z Grantobiorcą/Mieszkańcem – jedyna możliwa podstawa prawna na dzień dzisiejszy to polskie rozporządzenie de minimis;
- Dopuszczenie udzielenia wsparcia dla Grantobiorców/Mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą (poza wykluczonym sektorem);
- Brak konieczności monitorowania odprowadzania maksymalnie 20% wytworzonej energii elektrycznej do sieci (w sytuacji instalacji podłączonej do sieci dystrybucyjnej)
- Prawidłowość oceny występowania pomocy de minimis, udzielenia tej pomocy oraz sprawozdawania, **spoczywa na Beneficjencie**

Zalety objęcia projektu pomocą publiczną / pomocą de minimis

- brak ograniczeń w zakresie mocy instalacji;
- swoboda w podejmowaniu decyzji co do zmian w zakresie funkcjonowania instalacji;
- brak konieczności monitorowania oddawania energii elektrycznej do sieci w okresie całkowitego ekonomicznego życia instalacji;
- brak ryzyka zwrotu otrzymanej dotacji - na starcie projekt nie będzie objęty pomocą publiczną (spełnione są przesłanki działalności prosumenckiej), a po udzieleniu dotacji zmienią się założenia dot. instalacji skutkujące koniecznością legalizacji pomocy.

Najczęściej pojawiające się błędy

- Brak uzasadnienia spełnienia wszystkich warunków wybranej pomocy publicznej / pomocy de minimis (np. w przypadku pomocy de minimis udzielanej ze środków FST, brak odniesienia do zakazu udzielania pomocy de minimis w przypadkach, o których mowa w art. 9 rozporządzenia FST)
- Brak kompletnego uzasadnienia dla spełnienia efektu zachęty
- Brak załącznika 4.c. - pomoc publiczna
- Test pomocy wypełniony dla całości projektu, nie dla poszczególnych budynków, rodzajów działalności
- Brak sprawozdań finansowych / linków, gdzie są one dostępne, w sytuacji kiedy projekt objęty jest pomocą publiczną
- Dokumenty pomocowe przedstawione przez wnioskodawcę, a nie beneficjenta pomocowego

Najczęściej pojawiające się błędy

- Brak uzasadnienia spełnienia wszystkich przesłanek uznania działalności gospodarczej za pomocniczą względem działalności niegospodarczej (punkt 207 Zawiadomienia KE) – brak m.in. wyliczenia dla wskaźnika wydajności infrastruktury w skali roku, błędny wskaźnik
- Brak informacji dot. rodzaju instalacji fotowoltaicznej: on-grid czy off-grid
- Brak uzasadniania dla uznania działalności w zakresie odprowadzania energii do sieci za działalność pomocniczą względem głównej działalności niegospodarczej – brak m.in. danych dotyczących zapotrzebowania infrastruktury na energię w porównaniu z ilością energii elektrycznej jaką wyprodukuje instalacja OZE

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

Patrycja Rojek
Grzegorz Barański

Pracownicy referatów oceny projektów
Departament Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

Fundusze Europejskie

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie